

Uchwała nr 96

Senatu Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie z dnia 23 września 2019 r.

w sprawie Wytycznych Senatu ZUT

dotyczących przygotowania programów studiów pierwszego i drugiego stopnia

Na podstawie art. 28 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668, późn. zm.) Senat Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego w Szczecinie postanawia, co następuje:

§ 1.

1. Uchwala się Wytyczne Senatu ZUT dotyczące przygotowania programów studiów pierwszego i drugiego stopnia.
2. Wytyczne należy stosować przy opracowaniu i zmianie programów studiów, których cykl kształcenia rozpoczyna się od roku akademickiego 2020/2021.
3. Wytyczne określone są w oparciu o przepisy:
 - 1) ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 2153, z późn. zm.);
 - 2) rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. poz. 1861, z późn. zm.);
 - 3) rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6 – 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. poz. 2218)

§ 2.

Wytyczne ogólne

1. Wnioskodawcą nowego programu studiów może być jednostka organizacyjna Uczelni, prowadząca badania naukowe związane z dyscypliną wiodącą przypisaną do kierunku, w której Uczelnia ma uprawnienia do prowadzenia kształcenia na określonym poziomie i profilu studiów, zaś wniosek o modyfikację programu studiów może złożyć dotychczasowy wnioskodawca programu, o ile kształcenie na tym kierunku studiów jest kontynuowane.
2. Program studiów jest przypisany do profilu, poziomu, formy i kierunku studiów.
3. Na wszystkich kierunkach, formach i poziomach studiów realizowanych w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie obowiązuje system transferu i akumulacji punktów ECTS.

4. Kierunek studiów musi być przypisany do co najmniej jednej dyscypliny naukowej lub artystycznej. Jeśli kierunek studiów jest przypisany do kilku dyscyplin, należy w programie studiów wskazać procentowy udział tych dyscyplin (liczba punktów ECTS związanych z dyscypliną do liczby punktów ECTS przypisanych do programu studiów) i wskazać dyscyplinę wiodącą dla programu studiów, w ramach której będzie uzyskiwana ponad połowa efektów uczenia się.
5. Studia na określonym kierunku, poziomie i profilu w Uczelni mogą być utworzone:
 - 1) uchwałą Senatu, jeśli Uczelnia posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego w dyscyplinie wiodącej przypisanej do kierunku studiów;
 - 2) za zgodą Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, gdy Uczelnia posiada uprawnienie do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie wiodącej, do której jest przyporządkowany kierunek studiów;
 - 3) za zgodą Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego studia na określonym poziomie o profilu praktycznym, gdy Uczelnia nie posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora w dyscyplinie wiodącej, do której jest przyporządkowany kierunek studiów.
6. Program studiów obejmuje:
 - 1) opis zakładanych efektów uczenia się;
 - 2) sposoby weryfikacji i oceny osiągniętych przez studenta efektów uczenia się w trakcie całego cyklu kształcenia;
 - 3) formę lub formy studiów, liczbę semestrów i liczbę punktów ECTS konieczną do ukończenia studiów na danym poziomie, w tym liczbę godzin zajęć prowadzonych przez nauczycieli akademickich zatrudnionych w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy;
 - 4) tytuł zawodowy nadawany absolwentom;
 - 5) plan studiów uwzględniający zajęcia wraz z przypisanymi do nich efektami uczenia się, treściami programowymi oraz formami i metodami kształcenia, zapewniającymi uzyskanie tych efektów;
 - 6) wymiar, zasady i formę odbywania praktyk zawodowych dla studiów o profilu praktycznym, a w przypadku studiów o profilu ogólnoakademickim – jeżeli praktyki wynikają z opisu efektów uczenia się, oraz liczbę punktów ECTS, jaką student ma uzyskać w ramach tych praktyk;
 - 7) w przypadku rozpoczęcia kształcenia na nowym kierunku studiów program studiów wymaga opisu infrastruktury niezbędnej do prowadzenia kształcenia, w zakresie przewidzianym w tym programie, od dnia rozpoczęcia prowadzenia zajęć na tym kierunku.

7. Opis zakładanych efektów uczenia się uwzględnia:
 - 1) uniwersalne charakterystyki pierwszego stopnia kwalifikacji, określone w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 2153, z późn. zm.);
 - a) charakterystyki drugiego stopnia określone w rozporządzeniu MNiSW z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6 – 8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz. U. poz. 2218):
 - b) dla kwalifikacji na poziomie 6 Polskiej Ramy Kwalifikacji – w przypadku studiów pierwszego stopnia,
 - c) dla kwalifikacji na poziomie 7 Polskiej Ramy Kwalifikacji – w przypadku studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich,
 - 2) efekty uczenia się dla kierunku studiów kończących się tytułem zawodowym inżyniera lub magistra inżyniera, prowadzące do uzyskania kompetencji inżynierskich;
 - 3) efekty uczenia się w zakresie znajomości języka obcego.
8. Studia stacjonarne drugiego stopnia trwają od trzech do czterech semestrów.
9. Studia niestacjonarne pierwszego i drugiego stopnia na danym kierunku studiów mogą trwać o jeden lub dwa semestry dłużej niż odpowiednie kierunki studiów stacjonarnych.
10. Program studiów o profilu praktycznym obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne w wymiarze większym niż 50% ogólnej liczby punktów ECTS przypisanych do programu tych studiów, zaś program studiów o profilu ogólnoakademickim musi obejmować zajęcia związane z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w wymiarze większym niż 50% ogólnej liczby w ECTS, przypisanych do programu tych studiów, i uwzględniać udział studentów w zajęciach przygotowujących do prowadzenia działalności naukowej lub udział w tej działalności.
11. Studia stacjonarne pierwszego stopnia kończące się tytułem:
 - 1) licencjata, trwają co najmniej sześć semestrów;
 - 2) inżyniera, trwają co najmniej siedem semestrów.
12. Na studiach licencjackich student otrzymuje co najmniej 10 punktów ECTS za wykonanie pracy dyplomowej i przygotowanie się do egzaminu dyplomowego.
13. Na studiach inżynierskich student otrzymuje co najmniej 15 punktów ECTS za wykonanie pracy dyplomowej i przygotowanie się do egzaminu dyplomowego.
14. Na studiach drugiego stopnia student otrzymuje co najmniej 20 punktów ECTS za wykonanie pracy magisterskiej i przygotowanie się do egzaminu dyplomowego.

15. Zajęcia na studiach mogą być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, jeżeli spełniono łącznie następujące wymagania:
- 1) ¹liczba punktów ECTS, jaka może być uzyskana w ramach kształcenia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość:
 - a) dla studentów kontynuujących cykl kształcenia w roku akademickim 2020/2021 – nie może być większa niż 50% łącznej liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie,
 - b) dla studentów rozpoczynających cykl kształcenia w roku akademickim 2020/2021 w przypadku:
 - studiów o profilu praktycznym – nie może być większa niż 50% łącznej liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie,
 - studiów o profilu ogólnoakademickim – nie może być większa niż 75% łącznej liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów na danym poziomie;
 - 2) osoby prowadzące zajęcia są przygotowane do ich realizacji z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość, a realizacja zajęć jest na bieżąco kontrolowana przez Uczelnię;
 - 3) dostęp do infrastruktury informatycznej i oprogramowania umożliwia synchroniczną lub asynchroniczną interakcję między studentami i osobami prowadzącymi zajęcia;
 - 4) zapewniono materiały dydaktyczne opracowane w formie elektronicznej;
 - 5) studenci mają możliwość osobistych konsultacji z osobami prowadzącymi zajęcia na terenie Uczelni;
 - 6) weryfikacja efektów uczenia się odbywa się przez bieżącą kontrolę postępów w nauce, z tym że przeprowadzanie zaliczeń i egzaminów kończących określone zajęcia odbywa się w siedzibie Uczelni;
 - 7) studenci odbyli szkolenia przygotowujące do udziału w tych zajęciach.
16. W przypadku zajęć kształtujących umiejętności praktyczne metody i techniki kształcenia na odległość mogą być wykorzystywane pomocniczo.
17. Opracowując programy studiów przy szacowaniu liczby punktów ECTS dla danego modułu (przedmiotu), należy przyjąć, że jeden punkt ECTS odpowiada efektom uczenia się, których uzyskanie wymaga od studenta średnio 25–30 godzin pracy.
18. Liczba punktów ECTS wymaganych do uzyskania dyplomu ukończenia studiów pierwszego stopnia licencjackich powinna wynosić co najmniej 180, a studiów pierwszego stopnia inżynierskich co najmniej 210.

¹ zmiana wprowadzona uchwałą nr 192 Senatu ZUT z dnia 28 września 2020 r.

19. Liczba punktów ECTS wymaganych do uzyskania dyplomu ukończenia studiów drugiego stopnia powinna wynosić co najmniej 90 lub co najmniej 120.
20. Zaleca się, aby całkowita liczba godzin zajęć dydaktycznych określona w planie studiów pierwszego stopnia wynosiła nie więcej niż:

Punkty ECTS	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
180	2160	1350
210	2520	1575
240	2880	1800

21. Zaleca się, aby całkowita liczba godzin zajęć dydaktycznych określona w planie studiów drugiego stopnia wynosiła nie więcej niż:

Punkty ECTS	Studia stacjonarne	Studia niestacjonarne
90	1140	715
120	1500	940

22. W uzasadnionych przypadkach, dopuszcza się wzrost całkowitej liczby godzin zajęć dydaktycznych, ujętych w ust. 20 i 21, nie więcej niż o 10%
23. Na wszystkich kierunkach studiów nauka języków obcych nowożytnych prowadzona jest na studiach pierwszego i drugiego stopnia, zgodnie z następującymi zasadami:
- 1) na studiach pierwszego stopnia łączna liczba godzin zajęć dydaktycznych języka obcego w zakresie ogólnym i studiowanej dyscypliny wynosi na studiach stacjonarnych nie mniej niż 150 godzin, a na studiach niestacjonarnych nie mniej niż 100 godzin, co odpowiada nie mniej niż 7 punktom ECTS, przy czym zajęcia te kończą się egzaminem na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego;
 - 2) na studiach drugiego stopnia łączna liczba godzin zajęć dydaktycznych języka obcego w zakresie studiowanej dyscypliny wynosi na studiach stacjonarnych nie mniej niż 30 godzin, a na studiach niestacjonarnych nie mniej niż 20, co odpowiada nie mniej niż 3 punktom ECTS, przy czym zajęcia te kończą się egzaminem na poziomie B2+ Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego.
24. Na kierunkach studiów stacjonarnych pierwszego stopnia prowadzone są zajęcia zapewniające rozwój kultury fizycznej studentów w wymiarze nie mniej niż 60 godzin, którym nie przypisuje się punktów ECTS.

25. Na wszystkich kierunkach studiów pierwszego i drugiego stopnia program studiów powinien zawierać treści z zakresu przedmiotów humanistycznych lub społecznych w wymiarze nie mniejszym niż 45 godzin zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych i 27 godzin zajęć dydaktycznych na studiach niestacjonarnych, którym należy przypisać nie mniej niż 5 punktów ECTS, w tym przewidywać zajęcia z zakresu: zarządzania, prawa i ekonomii, łącznie w wymiarze nie mniejszym niż 30 godzin zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych i 18 godzin zajęć dydaktycznych na studiach niestacjonarnych, którym należy przypisać nie mniej niż 2 punkty ECTS.
26. Nie stosuje się ust. 25 w przypadku kierunku studiów przypisanego do dyscyplin z dziedziny nauk humanistycznych lub społecznych.
27. Program studiów powinien uwzględniać obowiązkowe:
- 1) „szkolenie biblioteczne”, z wykorzystaniem techniki internetowej, kończące się wpisem do dokumentacji przebiegu studiów, dla studentów pierwszego roku studiów pierwszego stopnia wszystkich kierunków studiów;
 - 2) „podstawy informacji naukowej” – zajęcia edukacyjne prowadzone przez pracowników Biblioteki Głównej ZUT, kończące się wpisem do dokumentacji przebiegu studiów, dla studentów pierwszego i drugiego stopnia wszystkich kierunków studiów;
 - 3) zajęcia z zakresu „ochrony własności intelektualnej” na wszystkich studiach pierwszego i drugiego stopnia;
 - 4) szkolenie dotyczące bezpiecznych i higienicznych warunków kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 4 godziny zajęć, w szczególności w formie wykładów, dla studentów pierwszego i drugiego stopnia wszystkich kierunków studiów – którym nie przypisuje się punktów ECTS.
28. Do planu studiów można wprowadzić w pierwszym semestrze studiów stacjonarnych pierwszego stopnia uzupełniające poziom wykształcenia szkoły średniej dodatkowe zajęcia dydaktyczne z przedmiotów podstawowych, tj. matematyka, fizyka, biologia, chemia, o łącznym wymiarze nie więcej niż 90 godzin. Zajęciom tym nie przypisuje się punktów ECTS.
29. Opracowując programy studiów, należy przyjąć, że student ma możliwość wyboru modułów (przedmiotów) w wymiarze nie mniejszym niż 30% ogólnej liczby punktów ECTS przypisanych do kierunku studiów.

§ 3.

Dodatkowe wytyczne dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim

1. Na pierwszym stopniu kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim w ramach zajęć dydaktycznych wydział zapewnia studentom przygotowanie do prowadzenia badań naukowych w dziedzinie nauki lub sztuki związanej z kierunkiem studiów.
2. Na drugim stopniu kierunku studiów o profilu ogólnoakademickim w ramach zajęć dydaktycznych, praktyk zawodowych lub prac dyplomowych wydział zapewnia studentom udział w badaniach naukowych w dziedzinie nauki lub sztuki związanej z kierunkiem studiów.
3. Zaleca się wprowadzenie praktyk zawodowych na studiach o profilu ogólnoakademickim pierwszego stopnia w wymiarze 6 tygodni, a na studiach drugiego stopnia w wymiarze 4 tygodni, które należy wliczyć w okres trwania studiów.

§ 4.

Dodatkowe wytyczne dla kierunków studiów o profilu praktycznym

1. Program studiów na kierunku o profilu praktycznym powinien uwzględniać możliwość odbycia praktyk zawodowych poza Uczelnią w łącznym wymiarze nie mniejszym niż sześć miesięcy na studiach pierwszego stopnia oraz trzy miesiące na studiach drugiego stopnia.
2. Zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne, przewidziane w programie studiów na kierunku o profilu praktycznym, powinny być prowadzone:
 - 1) w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej;
 - 2) w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów;
 - 3) przez osoby, z których większość posiada doświadczenie zawodowe zdobyte poza Uczelnią, odpowiadające zakresowi prowadzonych zajęć.
3. Prowadzenie kierunków studiów o profilu praktycznym z udziałem podmiotów gospodarczych wymaga sporządzenia umowy w formie pisemnej, która powinna zawierać sposób prowadzenia i organizacji danego kierunku studiów w szczególności:
 - 1) zasady prowadzenia zajęć praktycznych przez pracowników podmiotów gospodarczych;
 - 2) zasady udziału podmiotów gospodarczych w tworzeniu programu studiów danego kierunku;
 - 3) zasady finansowania studiów przez podmioty gospodarcze;
 - 4) opis zakładanych efektów uczenia się;
 - 5) sposób i zasady realizacji praktyk i staży w podmiocie gospodarczym.

§ 5.

Zawartość wniosku o ustalenie programu studiów dla nowo tworzonego kierunku studiów

1. Wniosek o ustalenie programu studiów dla nowo tworzonego kierunku studiów powinien zawierać:

- 1) charakterystykę badań naukowych w dyscyplinach, w których realizowane będzie kształcenie na wnioskowanym kierunku studiów dla danego poziomu i profilu, uwzględniającą:
 - a) związek kierunku studiów z misją oraz strategią rozwoju ZUT,
 - b) przyporządkowanie kierunku studiów do dziedzin nauki i dyscyplin naukowych lub dziedzin sztuki i dyscyplin artystycznych, do których odnoszą się efekty uczenia się z podaniem procentowego udziału tych dyscyplin i wskazaniem dyscypliny wiodącej,
 - c) program kierunku studiów scharakteryzowany w § 2 ust. 6;
- 2) wykaz zajęć/modułów obieralnych;
- 3) załączniki:
 - a) opis kompetencji oczekiwanych od kandydata ubiegającego się o przyjęcie na studia,
 - b) analizę zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy,
 - c) opis warunków prowadzenia studiów oraz sposobu organizacji i realizacji procesu prowadzącego do uzyskania efektów uczenia się, w tym:
 - wykaz nauczycieli akademickich oraz innych osób, proponowanych do prowadzenia zajęć,
 - informację o zatrudnieniu nauczyciela akademickiego w uczelni albo terminie podjęcia przez niego zatrudnienia w Uczelni, ze wskazaniem, czy Uczelnia stanowi lub będzie stanowić dla niego podstawowe miejsce pracy,
 - w przypadku nauczyciela akademickiego – informacje o kompetencjach, w tym o dorobku dydaktycznym, naukowym lub artystycznym wraz z wykazem publikacji lub opis doświadczenia zawodowego w zakresie programu studiów, a w przypadku innej osoby – informacje potwierdzające posiadanie kompetencji i doświadczenia pozwalających na prawidłową realizację zajęć,
 - planowany przydział i wymiar zajęć dla nauczycieli akademickich oraz innych osób, proponowanych do prowadzenia zajęć, z uwzględnieniem liczby godzin zajęć przydzielonych nauczycielowi akademickiemu zatrudnionemu w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy,

- wykaz zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w ramach studiów o profilu praktycznym lub zajęć związanych z prowadzoną w Uczelni działalnością naukową w ramach studiów o profilu ogólnoakademickim,
 - d) przewidywaną liczbę studentów;
 - e) informację na temat infrastruktury, którą dysponuje Uczelnia, w tym szczegółowy opis sal dydaktycznych, laboratoriów, pracowni, sprzętu i wyposażenia;
 - f) informacje na temat zapewnienia możliwości korzystania z zasobów bibliotecznych oraz z elektronicznych zasobów wiedzy;
 - g) opinię samorządu studenckiego;
 - h) opinie zaplecza społeczno-gospodarczego, potwierdzające zasadność powołania kierunku studiów;
 - i) proponowany skład komisji programowej dla powoływanego kierunku studiów;
2. We wniosku o utworzenie w ramach programu studiów zajęć uzupełniających poziom wykształcenia szkoły średniej należy określić zakres tematyczny przedmiotów, sposób ich zaliczania i realizacji, w tym obowiązkowość uczestnictwa w zajęciach.
 3. W przypadku prowadzenia na jednym kierunku studiów dwóch profili kształcenia (ogólno akademickiego i praktycznego) wymagane są odrębne opisy programów studiów.
 4. Realizacja kierunku studiów w formie stacjonarnej i niestacjonarnej na danym profilu i poziomie studiów musi prowadzić do uzyskania takich samych efektów uczenia się.
 5. Wniosek powinien być zatwierdzony przez prorektora ds. kształcenia za zgodność z ustawą o szkolnictwie wyższym i nauce oraz Wytycznymi Senatu ZUT.
 6. Rektor w drodze zarządzenia określi procedurę postępowania przy tworzeniu nowych kierunków studiów.

§ 6.

Zawartość wniosku o ustalenie zmian w programie studiów

1. Program studiów podlega systematycznej ocenie i doskonaleniu od dnia rozpoczęcia kształcenia na kierunku.
2. W programie studiów uwzględnia się wnioski z analizy zgodności efektów uczenia się z potrzebami rynku pracy oraz wnioski z analizy wyników monitorowania karier studentów i absolwentów studiów.
3. W celu doskonalenia programu studiów można dokonywać w nim zmian, w tym w doborze treści kształcenia przekazywanych studentom w ramach zajęć, uwzględniających najnowsze osiągnięcia naukowe lub artystyczne, a także w zakresie form i metod prowadzenia zajęć.

4. W ramach pozwolenia na utworzenie studiów można dokonywać zmian łącznie do 30% ogólnej liczby efektów uczenia się określonych w programie studiów aktualnym na dzień wydania tego pozwolenia.
5. W programie studiów można również dokonywać zmian z początkiem nowego cyklu kształcenia oraz zmian koniecznych do usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych przez Polską Komisję Akredytacyjną lub dostosowujących ten program do zmian w przepisach powszechnie obowiązujących.
6. W programie studiów można również dokonywać zmian w trakcie cyklu kształcenia dotyczących doboru treści kształcenia przekazywanych studentom w ramach zajęć, uwzględniających najnowsze osiągnięcia naukowe lub artystyczne, a także w zakresie form i metod prowadzenia zajęć oraz zmian, o których mowa w ust. 3, przy czym zmiany te muszą być podane do publicznej wiadomości co najmniej na miesiąc przed rozpoczęciem semestru, którego dotyczą.
7. Do wniosku o zmianę programu studiów należy dołączyć:
 - 1) uzasadnienie zmian;
 - 2) opis zmian;
 - 3) program studiów po zmianach;
 - 4) termin wprowadzenia zmiany;
 - 5) opinię komisji programowej dla kierunku studiów;
 - 6) opinię samorządu studenckiego.
8. Wniosek powinien być zatwierdzony przez prorektora ds. kształcenia za zgodność z ustawą o szkolnictwie wyższym i nauce oraz Wytycznymi Senatu ZUT.
9. Zmiany w programie studiów należy wprowadzić najpóźniej 3 miesiące przed rozpoczęciem cyklu kształcenia według tego programu.
10. Rektor w drodze zarządzenia określi procedurę ustalenia zmian w programie studiów.

§ 7.

Postanowienie końcowe

1. Przy tworzeniu programów studiów na studiach inżynierskich dodatkowo mogą być stosowane kryteria FEANI (Fédération Européenne d'Associations Nationales d'Ingénieurs).
2. Niniejsze wytyczne obowiązują również przy tworzeniu programów studiów, w których zajęcia prowadzone są w języku obcym.

3. W programach studiów przygotowujących do wykonywania zawodu (architekta) uwzględnia się standardy kształcenia uregulowane rozporządzeniem MNiSW.

Przewodniczący Senatu

Rektor

dr hab. inż. Jacek Wróbel, prof. ZUT